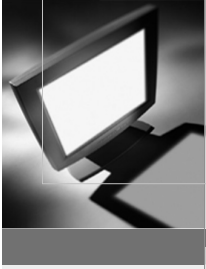

การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit)

ผศ.ดร. สุพัฒนตรา ศรีญาณลักษณ์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

1

ผศ.ดร. สุพัฒนตรา ศรีญาณลักษณ์

1

วัตถุประสงค์ นโยบายคัพท แนวคิด และประเภทการ ตรวจติดตาม

2

ผศ.ดร. สุพัฒนตรา ศรีญาณลักษณ์

1.1 วัตถุประสงค์ของการตรวจติดตาม

วัตถุประสงค์ของการตรวจติดตาม

- ❖ ตรวจสอบระบบคุณภาพ (ไม่ใช่ ตรวจคน Don't personnel audit)
- ❖ ตรวจสอบหาความบกพร่องของระบบ (ไม่ใช่ ความบกพร่องของคน)
- ❖ ตรวจสอบประสิทธิผลของระบบว่าดีหรือไม่

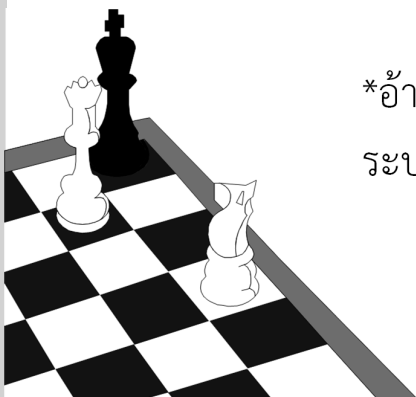

1.2 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การตรวจติดตามคุณภาพ “Quality Audit”

การตรวจสอบประเมินผลอย่างเป็นระบบและเป็นอิสระ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมทางด้านคุณภาพและผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนงาน/เกณฑ์ที่ได้วางไว้หรือไม่และเพื่อแสดงให้เห็นว่าแผนงาน/เกณฑ์ ได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

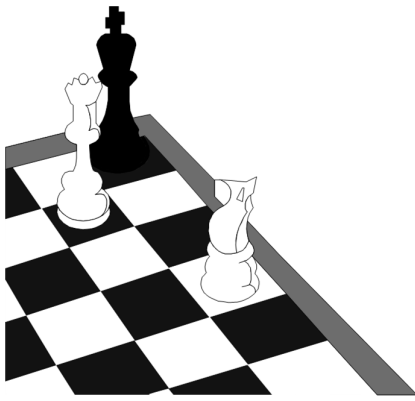

*อ้างอิงตามมาตรฐาน ISO19011:2011 (แนวทางการตรวจประเมินระบบคุณภาพและหรือการจัดการสิ่งแวดล้อม)

การตรวจติดตามคุณภาพ “Quality Audit”

ประเด็นสำคัญ

- ❖ มีระบบ
- ❖ มีอิสระ
- ❖ กิจกรรมทางด้านคุณภาพและผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้
- ❖ เหมาะสมที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- ❖ ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

7

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

นิยามศัพท์กลุ่มบุคคล

- ❖ ผู้ตรวจประเมิน (Auditor) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นผู้ตรวจประเมิน และมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่รับการตรวจ
- ❖ ผู้รับการตรวจประเมิน (Auditee) หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่ซึ่งถูกรับการตรวจประเมิน

8

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

นิยามศัพท์กลุ่มกระบวนการ

- ❖ Documentation Audit, Adequacy Audit, Desktop Audit หมายถึง การตรวจเช็คเอกสารในระบบคุณภาพ เทียบกับความสอดคล้องและครบถ้วนกับข้อกำหนด
- ❖ Conformance audit, Compliance audit , on site audit หมายถึง การตรวจความสอดคล้องของการปฏิบัติงาน กับเอกสารคุณภาพ
- ❖ Full audit หมายถึง การตรวจสอบทั้งเอกสาร และวิธีการปฏิบัติในแต่ละพื้นที่

นิยามศัพท์กลุ่มผลลัพธ์

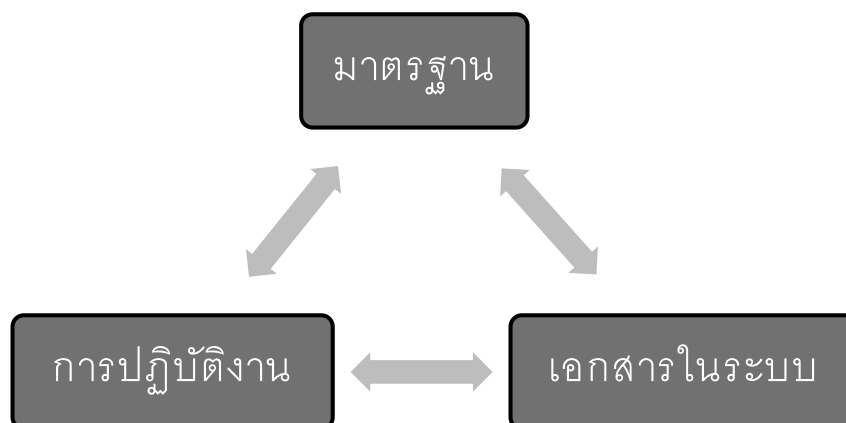
- ❖ หลักฐาน (Evidence) หมายถึง ข้อมูล ข้อบันทึกที่พบจากการตรวจติดตามทั้งหมด
- ❖ ข้อบกพร่อง (NC : Non conformity) หมายถึง สิ่งซึ่งพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด
- ❖ ข้อสังเกต (Observe) หมายถึง หลักฐานที่ซึ่งพบว่าไม่ผิดตามข้อกำหนด แต่หากไม่ได้รับการแก้ไข อาจก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตได้

1.3 แนวคิดและประเภทการตรวจติดตาม

แนวคิดการตรวจติดตาม (AUDIT CONCEPT)

- ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร เทียบกับมาตรฐาน
- ตรวจสอบการปฏิบัติงานเทียบกับมาตรฐาน
- ตรวจสอบประเมินว่าระบบทั้งหมด มีความสอดคล้องกัน

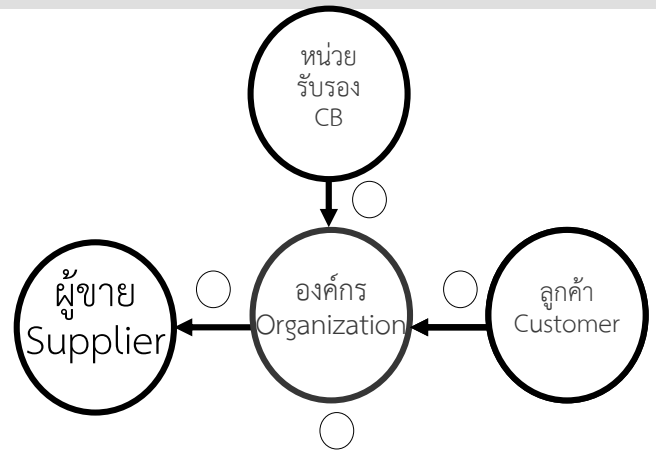

ประเภทของการตรวจติดตาม

ตรวจโดยบุคคลที่ 1 First Party Audit

เป็นการตรวจติดตามที่ดำเนินการโดยองค์กรนั้นเอง
audit by Organize

ตรวจโดยบุคคลที่ 2 Second Party Audit

ตรวจสอบโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัท เช่น ผู้ขาย ลูกค้า
Audit by stakeholder

ตรวจโดยบุคคลที่ 3 Third Party Audit

เป็นการตรวจติดตามโดยหน่วยงานที่ให้การรับรองระบบคุณภาพ
Audit by independent organization

ข้อแตกต่างของกระบวนการตรวจติดตาม

องค์ประกอบ	บุคคลที่ 1	บุคคลที่ 2 และ 3
• การให้คำปรึกษา	• มักให้คำปรึกษา	• นาน ๆ ครั้ง
• รูปแบบการประเมิน	• ลดหย่อน ยืดหยุ่น	• เป็นทางการ
• การ Open Meeting	• จะมีหรือไม่มีก็ได้	• จำเป็นต้องมี
• การ Closed Meeting	• จะมีหรือไม่มีก็ได้	• จำเป็นต้องมี
• การวางแผน	• ยืดหยุ่นได้	• เป็นทางการ และมีรายละเอียดมาก
• ปฏิกริยากับผู้ประเมิน	• ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมองค์กร	• จริงจัง เพราะได้รับผลจากการประเมิน

2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ใน กระบวนการตรวจประเมิน

15

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าผู้ตรวจติดตาม

**หัวหน้าผู้ตรวจ
ติดตาม
(Lead Auditor)**

- ❖ รับผิดชอบในการควบคุมให้การตรวจ
เป็นไปตามแผน และได้ตามวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้
- ❖ ทบทวนใบรายการตรวจ Check list
- ❖ เป็นตัวแทนของทีมผู้ตรวจในการ
  - ทำหน้าที่เปิดประชุม
  - ทำหน้าที่รายงานผลการตรวจติดตาม
ตอนประชุมปิด
  - ทำหน้าที่รวบรวมรายงานผลการตรวจ
ติดตามต่อ QMR

16

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าผู้ตรวจติดตาม

**ผู้ตรวจติดตาม
(Auditor)
หรือ
คณะผู้ตรวจติดตาม
(Audit Team)**

- ❖ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจติดตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าทีม
- ❖ ตรวจสอบติดตามคุณภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
- ❖ จัดเตรียมใบรายการตรวจติดตาม (Check list)
- ❖ บันทึกข้อสังเกต ผล และหลักฐานที่พบในการตรวจ
- ❖ วิเคราะห์ และประเมินผลการตรวจร่วมกับทีมผู้ตรวจ
- ❖ ออกเอกสารขอแก้ไข กรณีพบข้อบกพร่อง
- ❖ ติดตามผลการแก้ไขตามระยะเวลาที่กำหนด

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร

**ผู้บริหาร
(Top Management)**

- ❖ แก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้อง โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือทรัพยากร
- ❖ ให้ความสำคัญกับการตรวจติดตามคุณภาพ โดยสนับสนุนการตรวจติดตามและจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อกิจกรรมการตรวจติดตาม

ตัวแทนฝ่ายบริหาร
(MR)

- ❖ เก็บรักษารายงานการตรวจติดตาม
- ❖ สรุปและรายงานผลการตรวจติดตาม เพื่อเข้าประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

3 ความรู้ ทักษะ และ ความสามารถทั่วไปของ ผู้ตรวจประเมิน

ความรู้ ทักษะ สำหรับผู้ตรวจติดตาม

- ❖ ต้องได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการตรวจติดตามคุณภาพ
- ❖ ต้องเป็นอิสระจากหน่วยงานที่จะถูกตรวจ
- ❖ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร เช่น มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ตรวจติดตามขององค์กร

คุณสมบัติผู้ตรวจติดตาม

Qualification of Auditors

AUDITOR

คุณสมบัติของผู้ตรวจฯ

Competency : การศึกษา, ฝึกอบรม

ความรู้และทักษะ

Character : บุคลิก

Experience : ประสบการณ์

คุณลักษณะผู้ตรวจติดตาม

คุณลักษณะผู้ตรวจติดตาม

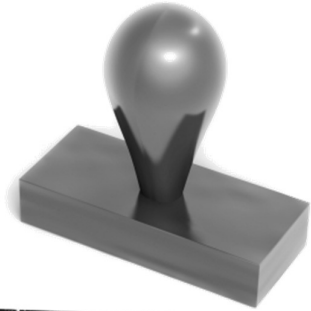
- มีวาทศิลป์ เป็นนักการทูต
- เป็นมืออาชีพ
- ชัดเจน สุขุม
- มีทักษะการสื่อสาร
- กล้าพูด กล้าถาม
- ซื่อสัตย์ ไม่ลำเอียง

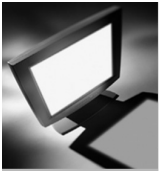

คุณลักษณะผู้ตรวจติดตาม (ต่อ)

- ใจเปิดกว้าง
- ใส่ใจความรู้สึก
- ยืดหยุ่น
- ช่างจดจำ สังเกต
- ทนแรงกดดัน
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

AUDIT

ข้อห้ามสำหรับผู้ตรวจติดตาม

ข้อห้ามสำหรับผู้ตรวจติดตาม NOT

❖ พูดจาเยาะเย้ย	❖ พูดโกหก
❖ พูดจาถากถาง	❖ วิจารณ์ เปรียบเทียบ
❖ พูดจาหยาบคาย	❖ นินทาว่าร้าย (องค์กร)
❖ พูดสบถ	❖ ไม่ตรงต่อเวลา
❖ พูดโต้เถียง	

กิจกรรมที่ 1 การตรวจประเมิน

1. ข้อใดไม่เป็นข้อบังคับการตรวจติดตามคุณภาพ	2. จากข้อที่ 1 หัวข้อใดสำคัญที่สุด	3. ข้อใดเป็นจรรยาบรรณที่ผู้ตรวจประเมินต้องมี
A. ผู้ตรวจประเมินต้องเป็นอิสระ B. ผู้ตรวจประเมินควรผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมิน C. ผู้ตรวจประเมินต้องมีจรรยาบรรณ D. ผู้ตรวจประเมิน ต้องมีประสบการณ์การตรวจเสมอ	A. ผู้ตรวจประเมินต้องเป็นอิสระ B. ผู้ตรวจประเมินควรผ่านหลักสูตรผู้ตรวจประเมิน C. ผู้ตรวจประเมินต้องมีจรรยาบรรณ D. ผู้ตรวจประเมิน ต้องมีประสบการณ์การตรวจเสมอ	A. ไม่พูดหยาบ, ตรงต่อเวลา, เป็นแบบอย่างที่ดี B. มีอาวุโส, ตรงต่อเวลา, เป็นแบบอย่างที่ดี C. ไม่ลำเอียง, ซื่อสัตย์, โน้มเอียงง่าย D. สุขุม, จริงใจ, มีวาทศิลป์

2-27

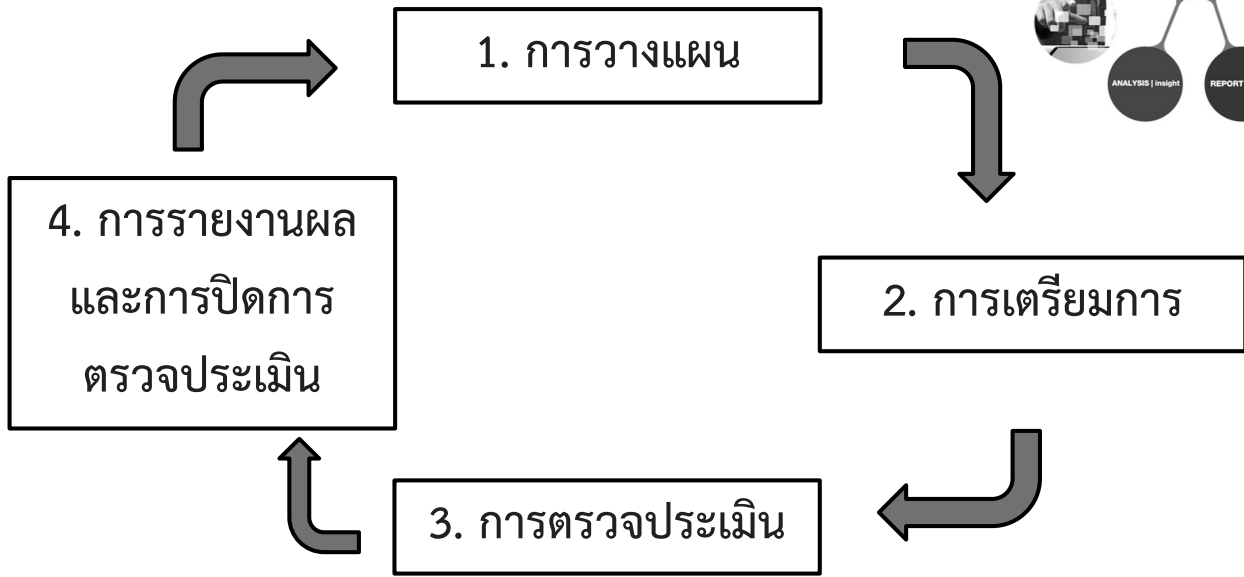
ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

4

ขั้นตอนการตรวจประเมิน

ขั้นตอนของการตรวจประเมิน

การตรวจประเมินทุกประเภทจะมี ขั้นตอนตามที่กล่าวมาข้างต้น

1. การวางแผน

1. คัดเลือกและแต่งตั้งผู้ตรวจประเมิน
2. กำหนดแผนงาน และขอบข่ายการตรวจ
3. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. การเตรียมการ

1. ประสานงานและกำหนดแผนงานย่อย
2. มอบหมายหน้าที่ภายในทีม
3. จัดเตรียมเอกสารที่จำเป็น
เช่น Check List

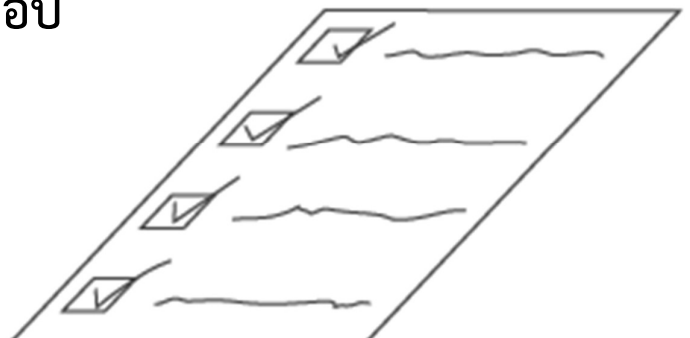
31

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

การเตรียมรายการตรวจ How to prepare Check List

- การเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการตรวจสอบ
- ทำให้วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบชัดเจน
- ช่วยเตือนความจำ
- ใช้เป็นแบบบันทึกการตรวจสอบ

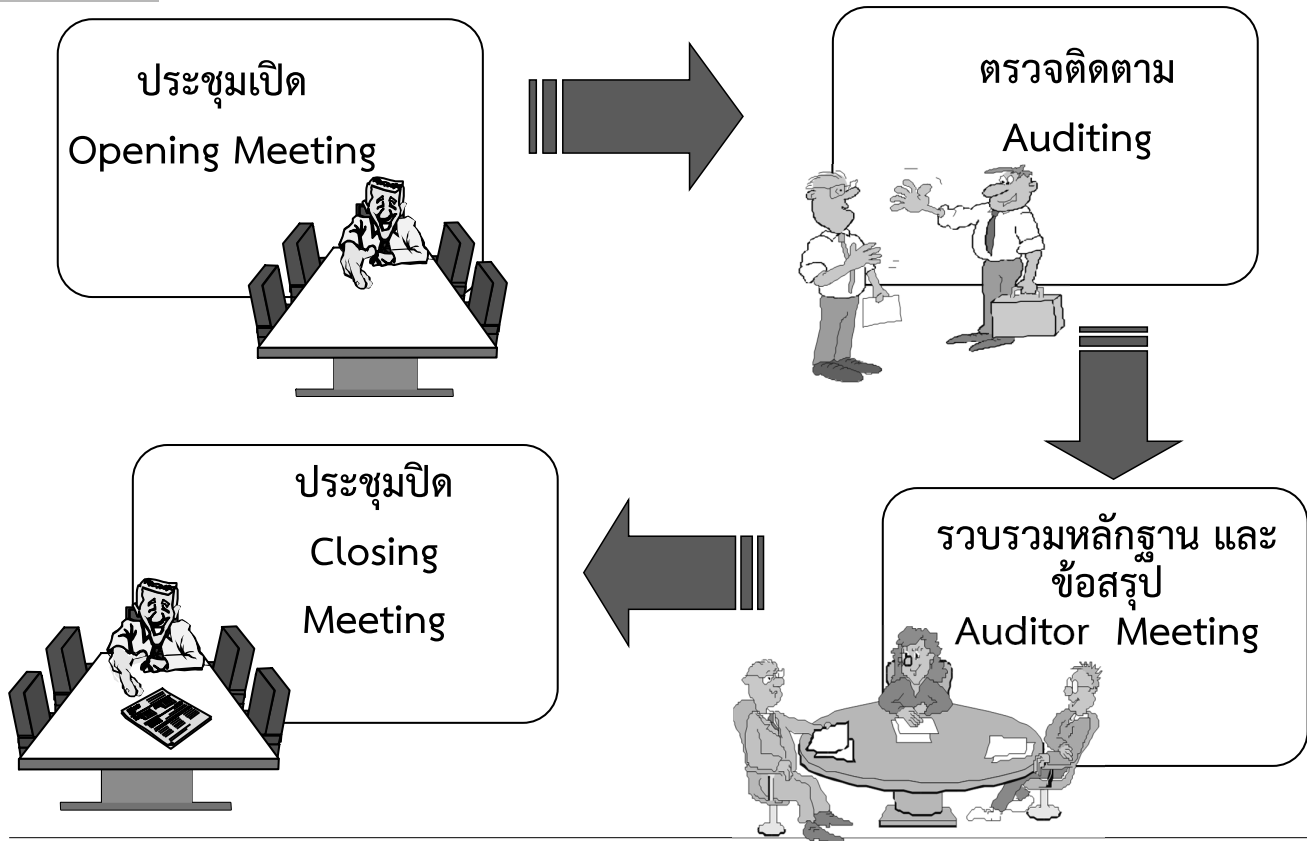

32

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

3. การตรวจประเมิน

33

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

การประชุมเปิด (Opening Meeting)

1. แนะนำทีมผู้ตรวจ Introduce the members of the audit team.
2. ชี้แจงมาตรฐานในการตรวจ standard or requirement scope
3. แจ้งวัตถุประสงค์การตรวจ และขอบเขตของการตรวจติดตาม
Review the scope , objectives and audit plan and agree the audit schedule.
5. ชี้แจงตารางเวลาในการตรวจ
Confirm audit schedule.
4. อธิบายถึงเกณฑ์ในการให้ข้อบกพร่องประเภทต่าง
Explain about non conforming that found during audit.

34

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

การตรวจติดตาม (Auditing)

- ตรวจเอกสาร (Document audit)
- ตรวจพื้นที่ (Conformance audit)
- ตรวจสอบความสอดคล้อง

ทักษะที่ต้องใช้ : ถาม, ฟัง, ดู (สังเกต), บันทึก

การถาม Questioning

1. ใช้ใบรายการคำถามเป็นแนวทาง
2. พิจารณาการใช้ภาษา และน้ำเสียง
3. มีหลักการที่ดีในการตั้งคำถาม

คำถามเชิงเปิด

คำถามปลายปิด

คำถามจำเพาะ

คำถามสมมุติ

ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำถามแบบเดิม ติดกันเกิน 3 คำถาม

สอบถามเพื่อค้นหา

ข้อเท็จจริง

Interview for the
truth.

การฟัง Listening

- ตั้งใจฟัง และจับประเด็นที่สำคัญ
Listening and keep all important.
- มีปฏิกริยาตอบสนองกับคู่สนทนา
Participate with auditee.
- ห้ามพูดแทรก และพูดซ้ำเพื่อยืนยันความเข้าใจ
- จดบันทึกในสิ่งที่ตนเองรับฟัง
Record all evidence from auditee answer.

37

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

การดู Looking

- พิจารณาหลักฐานที่พบอย่างถี่ถ้วน Consider all evidence.
- สังเกตรอบ ๆ ตัวเมื่อเข้าไปในจุดปฏิบัติงาน
Observe all environment at work space.
- พบสิ่งผิดปกติ สอบถามเจ้าของพื้นที่ เพื่อหาข้อเท็จจริง
If found any NC , Ask auditee for the truth.

38

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณ

การรวบรวมหลักฐานและข้อสรุป

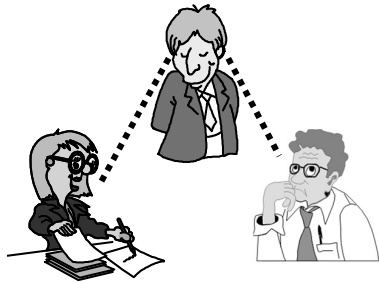
สัมภาษณ์ สอบถาม

Interview for the truth.

ตรวจสอบ ตรวจสอบเช็ค บันทึก

Record checking

เปรียบเทียบคำตอบจากหลายข้อมูล

Compare answer from many resource

สังเกตกิจกรรมที่ทำ

Observe activity

39

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

4. การรายงานผล และปิดการประชุม

❖ ปิดสรุป ประชุมรวมเพื่อปิดสรุปข้อบกพร่องที่ตรวจพบ เช่นรับใบ CAR และ
แจ้งแผนการจัดส่งเอกสารเป็นต้น
ขั้นตอน

3.1 กล่าวชมเชย และขอบคุณในความร่วมมือ

3.2 รายงานสิ่งที่ได้จากการตรวจพบ

3.3 แนะนำ เสนอแนะแนวทางแก้ไข และการตอบข้อบกพร่อง

3.4 ตอบข้อซักถาม กล่าวปิด

3.5 ส่งมอบ CAR ให้ Auditee เช่นรับ และสำเนาให้ Auditee 1 ชุด

40

ผศ.ดร. สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์

5

วิธีการทำ

Audit Check List

วิธีการทำ Audit Check list

- 📖 Check-list คือ ใบรายการคำถาม จัดเป็น เอกสารเตือนความจำเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญที่จะต้องสอบถามระหว่างการตรวจติดตาม
- 📖 Check-list อาจอยู่ในรูปของคำถาม หรือเป็นประเด็นที่จะถาม (Bullet Point)
- 📖 Check-list ไม่สามารถที่จะรวมคำถามได้ทุกคำถาม
- 📖 ไม่ควรจำกัดคำถามเฉพาะที่อยู่ใน Check-list เท่านั้น
- 📖 ควรจะมีการ update Check-list อยู่ตลอดเวลา
- 📖 จะต้องพิจารณาว่า ต้องการอะไรจากคำถาม และอะไรคือ Objective Evidence ของแต่ละคำถาม

วิธีการทำ Audit Check list

แนวทางการจัดทำ
ใบรายการคำถาม ??

1. Checklist กลาง
  2. Checklist จัดทำ
    - 2.1 ข้อกำหนดของมาตรฐาน
    - 2.2 ข้อกำหนดกฎหมาย
      - กฎระเบียบผลิตภัณฑ์
      - มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง
    - 2.3 เอกสารในระบบคุณภาพที่ร้องขอเบื้องต้น
      - ข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลง
      - ข้อบกพร่องเดิมที่เคยเกิดขึ้น
- เป็นต้น

ประเภทของคำถาม

1. คำถามปลายเปิด
เป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น โต้ตอบ และสร้างบรรยากาศ ลดความตึงเครียด (มักใช้เป็นคำถามเริ่มต้น)
2. คำถามปลายปิด
เพื่อสรุปยืนยันความเข้าใจ (มักใช้ก่อนปิดการตรวจ หรือ กรณีข้อเท็จจริงไม่ชัดเจน ต้องการยืนยันซ้ำเพื่อสรุปความเข้าใจ)
3. คำถามจำเพาะ
4. คำถามสมมติ

คำถามที่ควรใช้ในการสัมภาษณ์

ตัวอย่างคำถาม

มีวิธีการในการตรวจติดตามและตรวจวัด
ประสิทธิภาพสัมผัสอย่างไรคะ ?

How to do sensory evaluation check?

ใครรับผิดชอบในการตรวจคะ?

Who have responsibility to audit?

ผลการตรวจวัดต่างๆเก็บไว้ที่ไหนคะ?

Where you keep all qc pass material?

คำถามเปิด Opening Meeting

- ✓ ที่ไหน (Where)
- ✓ เมื่อไร (When)
- ✓ อะไร (What)
- ✓ ทำไม (Why)
- ✓ ใคร (Who)
- ✓ อย่างไร (How)

คำถามที่ควรหลีกเลี่ยง

คำถามปิด Close Question

เป็นคำถามที่ผู้ตอบ ตอบได้เพียง ใช่ /ไม่ใช่ มีหรือไม่มี หากจำเป็นต้องใช้ให้ตาม
ด้วยคำถามเปิดเสมอ

This question close answering chance. You can answer yes / no. If want to use close question , should follow with open question

คำถามที่ควรใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามนำสู่การสนทนา

เป็นคำถามสำหรับเปิดการสนทนา เพื่อเชื่อมโยงไปยังเรื่องอื่น ๆ
เป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ตรวจ กับ ผู้รับการตรวจ

ตัวอย่างคำถาม

- ▶ ช่วยอธิบายหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานซ่อมบำรุงหน่อยครับ ?
- ▶ ผมอยากทราบว่าขั้นตอนในการจัดซื้อตั้งแต่เริ่มจนจบกระบวนการเป็นอย่างไรครับ?

ข้อสรุปของการตั้งประเด็นคำถาม

- ❖ กำหนดเป้าหมาย / ความสำคัญของปัญหา
- ❖ ถ้ามถึงหัวใจของระบบ / ปัญหา
- ❖ ตั้งคำถามที่เฉพาะเจาะจง
- ❖ มองหาเกณฑ์ในการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐาน
- ❖ มองหาจุดวัดประสิทธิผลการทำงานและแนวทางการปรับปรุง